

Znakový jazyk

Samostuduj · 2026

Znakový jazyk (někdy se říká i „**znakovka**“) určitě není ~~„znaková řeč“~~ – „řeč“ je hlavně zvukový projev, zatímco znakový jazyk je **vizuálně-motorický**: používá ruce, mimiku, pohyby těla a prostor kolem nás.

Často se vnímá jako „jazyk neslyšících“ – a ano, pro mnoho **Neslyšících** (s velkým N jako kulturní a jazyková komunita) je to přirozený mateřský jazyk. Zároveň ale může být užitečný **úplně každému**, kdo se chce domluvit i bez hlasu.

Znakový jazyk je **plnohodnotný jazyk**. Má vlastní slovní zásobu i pravidla (gramatiku) a dá se jím vyjádřit všechno: otázky, přání, vtipy, emoce i abstraktní témata. Není to pantomima ani „mávaní rukama“ – význam nevzniká náhodou, ale podle ustálených znaků a pravidel.

Hodí se v situacích, kdy by mluvení **nešlo**, nebo by bylo **nepříjemné pro okolí**. Pomůže třeba:

- v **hlučném prostředí** (koncert, bar, dílna),
- tam, kde je potřeba **být potichu** (knihovna, zkouška, když někdo telefonuje nebo spí),
- když se lidé nechtějí **přeřvávat** na dálku,
- ve vodě, přes sklo, z větší vzdálenosti, nebo když má někdo dočasně omezenou možnost mluvit (po zákroku, s rouškou, při ztrátě hlasu apod.).

Samozřejmostí je, že se znakový jazyk hodí při komunikaci s **neslyšícími**. (Pojmy jako „hluchoněmý“ se dnes obvykle nepoužívají – většina neslyšících **není němá**; jen používá jiný komunikační kanál.)

Nemusíš být hned „plynný mluvčí“, aby to dávalo smysl. Už **pár základních znaků** a ochota se domluvit umí výrazně usnadnit běžné situace: pozdrav, poděkování, prosba, „nerozumím“, „zopakuj“, „počkej“, „pojd“, „promiň“, „pomoc“, „kde?“, „kolik?“.

Ve znakovém jazyku existují:

- **znaky** (ustálená „slova“ tvořená tvarem ruky, místem, pohybem a mimikou),
- **prstová abeceda** (hláskování), která se používá hlavně pro **jména, názvy, zkratky** nebo když daná věc nemá běžně používaný znak.

Důležité je také vědět, že znakový jazyk **není univerzální** – různé země mají různé znakové jazyky. U nás se používá **český znakový jazyk**, který není jen „čeština do rukou“, ale má vlastní způsob vyjadřování.